

Ukázka převzata z pracovní verze ŠVP *Základní školy logopedické a Základní školy praktické, Praha 8.*

*Ukázka je příkladem zpracování klíčových kompetencí do konkrétních výchovných a vzdělávacích strategií **ZŠ logopedické.***

Vzdělávací strategie k rozvíjení kompetence komunikační

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli, s ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky projevovat a obhajovat své názory vhodnou formou a zároveň naslouchat názorům druhých, poskytujeme dostatečný prostor pro komunikaci
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami vzájemným setkáváním a prezentacemi společné práce nebo výsledků práce
- rozvíjíme a procvičujeme motoriku (hrubou, jemnou), motoriku mluvidel, grafomotoriku, motorickou koordinaci, prostorovou představivost a orientaci
- umožňujeme alternativní možnosti psaní (hůlkové písmo, psaní strojem nebo na počítači)
- umožňujeme pohybové uvolnění při práci, pomocí relaxačních, rytmických a dechových cvičení
- rozvíjíme a cvičíme smyslové vnímání
- podle speciálně pedagogických zásad a metod rozvíjíme a procvičujeme komunikační schopnosti: obsahovou stránku řeči, slovní zásobu, výslovnost, porozumění řeči, gramatickou stránku řeči, tempo a melodii řeči
- pořizujeme zvukové záznamy dětí
- rozvíjíme techniku, plynulost a porozumění čtení

V logopedické práci aplikujeme nejvíce tyto metody:

- metody všeobecné pedagogiky – metodu cvičení, metodu příkladu atd.
- metody speciální pedagogiky: metody a postupy reedukace zaměřené na postiženou funkci, případně rozvíjení nevyvinutých funkcí upravováním nebo napravováním porušených funkcí; metodu kompence – postupy, rozvíjející náhradní, nepostižené funkce; metody rehabilitace – souhrn postupů upravující společenské vztahy

V logopedické práci uplatňujeme specifické logopedické principy:

- princip minimální akce
- relaxace (terapie probíhá při maximálním duševním a tělesném uvolnění s co nejmenší námahou)
- komplexnosti (týmový přístup, spolupráce s dalšími odborníky)
- symetričnosti vztahu
- multisenzoriálního nebo monosenzoriálního přístupu
- krátkodobého, ale častého procvičování
- funkčního používání řeči
- celostního přístupu
- včasné stimulace
- imitace přirozeného, normálního vývoje řeči
- princip překonávání komunikační bariéry

Výchovné strategie k rozvíjení kompetence k řešení problému

- vedeme výuku tak, aby se žáci učili v souvislostech a vytvořili si ucelený obraz světa, učíme je rozpoznávat a vnímat problémové situace a hledat nejvhodnější řešení
- navozujeme ve vybraných oblastech výuky problémové situace hravou formou

- řešíme aktuálně problémové situace praktického života
- vedeme žáky k osvojení práce s informacemi z různých zdrojů (např. internet)
- snažíme se zapojovat žáky podle jejich schopností do diskusí v tématických přednáškách (několikrát ročně – spolupráce s městskou policií, protidrogovým centrem atd.)
- využíváme úspěšně i pobyty na školách v přírodě k řešení problémů a k praktickým činnostem
- navozujeme atmosféru důvěry mezi dětmi a vyučujícími, snažíme se o minimalizaci patologických jevů (šikana, vulgární chování apod.)
- učíme žáky vzájemně si dělat radost – připravovat různé aktivity pro spolužáky (soutěže, divadelní představení)

Výchovné strategie k rozvíjení kompetence sociální

- podporujeme vzájemnou pomoc při učení ve dvojicích, skupinovou práci žáků během vyučování i mimo něj
- využíváme názorných situací při praktických cvičení a úkolech během vyučování i mimo něj (např. zájmové kroužky, školy v přírodě)
- vedeme žáky k respektování pravidel chování a k vlastnímu podílu na jejich formulaci
- učíme žáky dobrým mezilidským vztahům a zaujímání vlastního kritického postoje
- učíme žáky základům vzájemné tolerance a pravidlům týmové práce

Výchovné strategie k rozvíjení kompetence občanské

- učíme žáky možnosti stanovovat si společná pravidla v kolektivech a dbát na jejich dodržování
- učíme žáky zodpovědnosti za své chování
- klademe důraz na ekologickou výchovu (např. hezké prostředí školy, třídění odpadu, pravidelný sběr papíru a bylin)
- zapojujeme žáky aktivně při různých akcích do diskusí o chování a zodpovědnosti za své jednání (např. besedy – Policie ČR, protidrogová témata, Linka bezpečí, hygienická stanice apod.)
- snažíme se vést děti k zodpovědnému chování i v neznámém prostředí (např. při pravidelných výjezdech do škol v přírodě)
- učíme žáky žít v multikulturní společnosti (např. školy v přírodě v zahraničí)
- vedeme žáky k respektování národních, kulturních a historických tradic (např. divadla, exkurze, výlety)

Výchovné strategie k rozvíjení kompetence pracovní

- pomáháme žákům poznat a rozvíjet své schopnosti a dovednosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při praktickém životě
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a reálnému posouzení svých možností a schopností
- snažíme se vhodnou motivací zapojovat aktivně žáky do pracovních činností
- rozvíjíme a procvičujeme u žáků hrubou a jemnou motoriku, pohybovou koordinaci, umožňujeme pohybové uvolnění při práci
- doplňujeme výuku o praktické exkurze, tvořivé dílny
- podporujeme zájem o další činnosti i pestrá nabídkou zájmových kroužků
- vedeme žáky k péči o své pracovní prostředí ve třídě, škole i okolí školy
- rozvíjíme sebeobsluhu a procvičujeme orientaci v prostoru

Výchovné strategie k rozvíjení kompetence umět se učit

- přizpůsobujeme edukační a reedukační postupy konkrétnímu žákovi, dle individuálních dovedností a schopností, povaze a rozsahu postižení (nebo dané diagnózy)
- navozujeme přátelskou atmosféru a situace, v nichž má žák radost z učení, z toho že něco zvládl, vyřešil, dokázal
- respektujeme projevy zdravotního postižení: výkyvy v kolísání výkonnosti, sníženou kvalitu grafických projevů, individuální tempo, poruchy výslovnosti a řeči, u některých žáků obtíže plynoucí z laterality, poruchy paměti a pozornosti, psychomotorický neklid, impulzivitu
- snažíme se o sjednocení pracovních postupů všech vyučujících v dané třídě
- používáme multisenzoriální přístup
- používáme metody prodlouženého výkladu a častého opakování
- používáme metody speciálně pedagogické (reedukace, kompenzace, rehabilitace)
- rozvíjíme práci žáků ve dvojicích a práci ve skupině
- rozvíjíme a cvičíme koncentraci pozornosti, paměť, schopnost orientace v čase a prostoru
- využíváme nejrůznější didaktické a kompenzační pomůcky
- zajišťujeme a půjčujeme pomůcky k domácí práci
- využíváme co největší množství zdrojů informací (práce s knihou, praktické pokusy, internet)
- klademe důraz na správný rozvoj čtení, především čtení s porozuměním
- snažíme se vést žáky k sebekontrolě a k dovednosti zhodnocení své práce
- podněcujeme jejich tvořivost, umožňujeme realizaci vlastních nápadů, jak ve výuce, tak i v různých kroužcích a při účasti v soutěžích ve škole i mimo ni